

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Hegyedévre	45 dinár
Egy órára	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zoolija) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 241
Kiadóhivatali telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAK, HÉTFŐ ÉS ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVETÉVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 164. szám.

Péntek, július 28.

A beogradi olasz követet visszahívták.

Beograd, jul. 26.

Az olasz kormány visszahívta beogradi követét, gróf Manzonit, az ismeretes Zanella-ügy miatt. Új követnek Gardast emlegetik, aki jelenleg felbatalmazott olasz miniszter Svájcban.

A magyar parlament ülése

Budapest, jul. 26.

Zsitvay Tibor a nemzetgyűlésen a nyugatmagyarországi letartóztatások miatt sürgős interpellációt intézett a miniszterelnökhöz. Az interpelláló azt kérdezi, hogy tudja-e a miniszterelnök, hogy az intézkedései a hazafias közvéleményben nagy nyugtalanságot keltenek, hajlandó-e a közvéleményt megnyugtani és a nyugatmagyarországi események miatt folyamatba tett eljárást beszünteti, vagyis az indokolatlan statáriális ut mellőzésével, a törvény rendes útjára térni.

Bethlen miniszterelnök az interpellációra nyomban válaszol és azt mondja, hogy az ország rendjéért, békéjéért és közbiztonságáért a kormány felelős. A kormány nem tehet polgár és polgár között különbséget, amikor a közrendet megzavarják és az ország nyugalmát veszélyeztetik. Nem tehet tehát különbséget akkor sem, hogyha ebben a tekintetben a hazafias szempontok vezették és vezetnek azokat, akik ily cselekményeket elkövetnek. Bizonyos, hogy azokat a fiatal elemeket is a hazafias indokok vezették, mégis sajnálattal kijelenti, hogy kénytelen volt azokhoz az eszközökhöz nyulni. Meggyőződése, hogy hazafias cél vezette a tett elkövetőket, azonban az országot nemcsak a gonoszszággal és hitványossággal, hanem sajnos, rövidlátásból is szerencsétlenségbe lehet dönteni. A kormány kötelessége arról gondoskodni, hogy ilyen események ne ismétlődjenek meg. Végül kijelenti a miniszterelnök, hogy amennyiben a cselekmény körülményei tényleg indokolták teszik, hogy a statáriális eljárás helyett a rendes bírósági eljárás vételessék igénybe, ugy a kormány ez elé nem gördít akadályt.

Kéthly Anna (szoc. dem.) a magyarság regenerálásához vezető útról beszél. Szerinte mindenekelőtt az új nemzedékkel kell foglalkozni, mert a mai nemzedék előtt már ugyanis csak a szomorú vegetálás van. Foglalkozik ezután még a gyermekhalandósággal és a népoktatás kérdésével.

A külügyminiszter expozéjájának kritikája.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 26.

A mai nemzetgyűlést délelőtt tíz órakor nyitotta meg Ribár dr. házelnök.

A napirenden volt a külügyi tárcsa költségvetése.

Jovanovity Jován (földm.) a külügyminiszter expozéjára reflektál. Elismeri, hogy a külügyminiszter nem mondhatott el mindent, ami a külügyi politikában történt, de annak elmondására nem is volna szükség, hogyha a nemzetgyűlésnek parlamenti külügyi bizottsága volna, amely a parlamentet az ország külügyi politikájáról rendszeresen informálná. A kormány, mondja Joranovity, kétféle külpolitika követésére angazsálta magát. Az általános külpolitikára és a Balkán-politikára. A nemzetközi szerződések, de különösen a versaillesi szerződés megkötése után az általános külpolitika főiránya az általános békének biztosítása volt. Az európai béke biztosítására a diplomáciának két koncepciója volt. Az egyik volt a francia, a másik az angol fölfogás. A francia fölfogás az államok szövetségét kívánta Németország és a bolsevizmus ellen. Anglia pedig az összes államok között normálisan fejlődő érintkezést.

Ezután a kormány külpolitikájával foglalkozva, kritika tárgyává teszi és kifogásolja Bulgáriával, Görögországgal, Albániával, Ausztriával és Magyarországgal szemben követett politikáját.

Krisztán Edlin (szoc. dem.) bürokratikusnak mondja a kor-

mány külügyi politikáját és pedig azért, mert a nép nincs abba beavatva. Követeli, hogy a külpolitikát demokratizálják. A szövetségeseknek a velünk szembeni politikájáról megjegyzi, tévedés volt azt hinni, hogy a mi oldalunkon voltak, mert csak annyiban voltak, amennyiben érdekeik megkövetelték.

Gyonovity (köztárs.) kijelenti, hogy az az ország, amely belügyeiben gyenge és rendezetlen, nem vezethet jó külpolitikát sem.

Ivanity Momesiló dicséri Nincesity expozéját. Felhívja a figyelmet a magyar kérdésre és azt mondja, hogy Magyarországon egy érdekes és fontos jelenség tünetei mutatkoznak. Ott a régi feudális és az új demokratikus szellem küzd egymással. Hogy melyik fog felülkerekedni, azt majd az idő mutatja meg. Hiszi, hogy a demokratizmus itt is diadalmaskodni fog.

Ügyelnünk kell — mondja — a trianoni békeszerződésben biztosított jogokra és kötelezettségekre. Mi a határainkon belül élő magyaroknak minden jogot megadtunk,

viszont követeljük, hogy a Magyarországon élő szerb nemzetiségű kisebbségeknek is megadják teljes jogait.

Ezután szavazásra került a sor, amelynek eredményeként a nemzetgyűlés a külügyi tárcsa költségvetését szótöbbséggel elfogadta.

Este 9 órakor megkezdették a hadügyi költségvetés tárgyalását.

Héjjas szabadon bocsátását követelik.

Budapest, jul. 26.

Kecskemétről ma egy kétszáz tagú küldöttség kereste fel Bethlen miniszterelnököt, hogy tőle Héjjas Iván azonnali szabadlábra helyezését kérje. A küldöttséget, amelyhez a Duna-Tisza-köz összes képviselői esatlakoznak, Pekár Gyula képviselő vezeti.

Budapest, jul. 26.

Héjjasnak az EME legutóbbi gyűlésén mondott kijelentéséért: „Ha Magyarország fölött még egyszer zivatar vonulna végig, akkor Budapest számára én leszek az istennyila!” — közösen elleni kihágás miatt emel vádat az ügyészség.

A nemszláv volt katonatisztek rangja.

Rendeletileg szabályozzák a kérdést.

Beeskerek, jul. 26.

Több ízben foglalkozott a „Torontai” a nemszlávok katonai behívásával, mely most az opció leltével még aktuálisabbá vált. Egyelőre még csak tizenkét nemszláv hadköteles bevonulásáról szól a rendelet, Suboticián és Novi Sadon azonban sokkal nagyobb számban kezdtek meg a magyarok és németek katonai szolgálatukat, amiből arra lehet következtetni, hogy a közel jövőben újabb bevonulások történnek.

A behívottakat, de különösen az első népfelkelési évfolyamba besorozott volt osztrák-magyar nemszláv nemzetiségű tiszteket élénken foglalkoztatja most a nagy kérdés: megkapják-e az SHS hadseregben a rangjukat. Rangjuk sorsa felett ugyanis teljes bizonytalanság uralkodik, már régebben tömegesen beadták errévonatkozó kérvényeiket, ezekre azonban ezideig nem érkezett válasz.

Az érdekelt volt tisztek egyike, egy helybeli állami tisztviselő eljárta a hadügyminisztériumban, ahol felvilágosítást kért a kérvényeket illetőleg. A hadügyminisztériumban kijelentették, hogy mint egy ötszáz kérvény vár elintézésre. A kérvényekre nem egyenként adják meg a választ, hanem rendeletileg szabályozzák a kérdést. Valószínű, hogy a rangügyben úgy intézkednek, hogy a nemszláv volt tisztek mint önkéntes közkatonák, esetleg mint önkéntes őrmesterek vonulnak be fegyvergyakorlatra és a szerb reglama elsajátítása után megkapják tiszti rangjukat.

TŐZSDE

Julius 26.

Beograd. (Zárlat.) Valuták: Márka 19, Osztrák korona 0425.

Devizák: London 35560, Páris 655, Milano 37490, Prága 17960, Berlin 1615, Wien 0245, Bukarest 4925, Budapest 5275.

Wien. (Zárlat.) Prága 795, Zagreb 412, Budapest 24, Varsó 565, Milano 1516, London 147800, New York 33170, Páris 2775, Zürich —, Amsterdam 12900, Brüsszel 2615, Szófia 21.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 103, Hollandia 20460, Newyork 52650, London 2343, Páris 4375, Milano 2410, Prága 1225, Budapest 035, Zagreb 170, Varsó 0085, Wien 00175, Osztrák bélyegzett 002.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 5860, Dollár 1499, Márka 293, Lira 7050, Osztrák korona 413, Rubel 31, Lei 940, Sokol 3390, Dinár 1890, Lenyel márka 2325.

Devizák: Amsterdam 595, Bukarest 94250, London 6750, Berlin 29250, Milano 7050, Páris 12575, Prága 3410, Svájc 28800, Wien 395, Zagreb 475, Newyork 1500.

Egyedül marad a vezető járásbíró.

Sorban lemondanak állásukról a bírák.

Becskerék, július 27.

A tisztviselői pálya már régen nem jelenti a gondtalan jólétet, biztos és jó megélhetést, nyugodt öregkort, de, míg nem is olyan régen némi igényleszállítással, türehető volt számukra a drágaság, ma már szinte katasztrófálisan hat a mindinkább növekvő drágulási ár a szilárdan álló, emelkedni nem akaró kevéske jövedelemre. Az állami tisztviselők nyomora ma már oly nagy méreteket ölt, hogy közös akcióval, béremelési mozgalommal akarják a kormányt jobb belátásra bírni.

De nemcsak a középiskolai képzettséggel bíró állami tisztviselők szenvednek sokat a folyton növekvő drágaságtól, hanem a jogvégzett egyetemi kvalifikációjú magasabb rangú hivatalnokok is. Ezek között vannak elsősorban a törvényszéki és járásbírók, akiket éppen a legjobban kellene dotálni. A járásbírók fizetése alig üti meg a mai létminimumot, legtöbbjük tehát, eddigi intervenciójuk és közbenjárásuk eredménytelenségét látva, otthagyja a göröngyös, nehéz szolgálattal járó kisjöveldmü bírói széket és felcsorélt valamelyik ügyvédi iroda anyagiilag jobban megbecsült állásával. Az ügyvédi irodákban, jogvégzett egyéneknek a kezdőfizetése meghaladja a bírói fizetés kétszeresét. Sokan a törvényszéki és járásbírók közül jegyzői állásokra pályáztak, ahol szintén több érvényesülési alkalom kínálkozik, mint a bírói pályán.

Mindezekből tehát élénken kitünik, hogy ha a bírói fizetéseket sürgősen revízió alá nem veszik, rövidesen nem lesz bíró. Ugyanez az eset esedékes a becskeréki kir. járásbírósnál, ahol — mint azt a „Torontál” annak idején megírta — nincsen büntető bíró. Ez az állapot már két hónapja tart, anélkül, hogy a járásbírósnak új büntető bírót kapna. A restanciák pedig ezalatt vigan nőnek, (már mintegy nyolcszáz akta vár elintézésre) a felek türelmetlenek, a gyors bírói elintéztést kívánó büntető ügyek elévülnek, csak azért, mert nincsen bíró.

A helyzet eljével nem hogy javulna, hanem ellenkezőleg súlyosbodni fog. A járásbírósnak egyik tevékeny szorgalmas tagja, László Andor dr. ugyanis megválik a bírói széktől. Távozási óriási csapat jelent, mert példás, lelkiismeretes működése alatt a lehető legjobban és leggyorsabban intézte el a rászorítjába besorozott polgári ügyeket. Távozásával Jovanovity Bogdan dr., a jelenlegi vezető-járásbíró egyedül marad bíró nélkül, mivel Konykovic Szeptant már előzőleg Bosznabrodba helyezték át.

A járásbírósnak tehát, ahol rendes körülmények között négy-öt bíró is csak megfeszített erővel tudta a mindinkább szaporodó pereket elintézni, ezentul egy bíró lesz Ennek a lehetetlen állapotnak persze a közönség issza meg a levét, mely hónapig várhat, amíg ügye elintéztést nyer.

A kisentente sajtókonferenciája. A kisentente sajtókonferenciáját, amelyet még Genuában készítettek volt elő, tegnap nyitották meg Karlsbadban. Az első ülésen a kölcsönös információszolgálatról, a hírszolgálat technikájáról és a sajtóügynökségek közötti viszonyról tartottak előadást.

Az opció utolsó napja.

Tömegesen érkeztek a kérvények. — 31 optált az SHS és 70 külföldi állam javára. — Az optálók névsora.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, jul. 26.

Julius 26-ikával lejárt az opció. Tegnap délben, a hivatalos órák elmúltával, lezárták az optálók névjegyzékét és ezzel a ténnyel a legtöbb polgár állampolgársága eldőlt. Tegnap dél óta, aki 1910 előtt jött Becskerékre és itten illetőséget szerzett, jugoszláv állampolgár lett, viszont ugyancsak fontos dátum volt ez a határnap azok részére, akik 1910 után költöztek Magyarországra mai területéről a mostani Jugoszláviába, amennyiben július 26-ikáig kérhették az SHS állampolgárságát közé való felvételt.

Az opció utolsó napján meglehetősen élénk élet uralkodott a városházán. Amíg azelőtt és még a legutóbbi napokban is csak szörványosan keresték fel a referenseket az érdeklődő felek, tegnap csaknem minden irodában találkozhatott az ember optálóval. Mindegyiknek volt valami kérdése valójára, felvilágosítást kért a mellékletek beszerzésére vonatkozólag és azon melegében siettek megírni a kérvényt, nehogy lekéssék az órák alatt lejárt határidőt. A futkosás és kérdegetés jellemezte a közönséget. Egy évi idő állott rendelkezésre és mégis a legtöbb optáló az utolsó 24 órára hagyta az ügy elintéztését.

Tegnap déli egy óráig harmincegy kérvény érkezett a városhoz, melyeknek tulajdonosai valamennyien kérték az SHS állampolgárságot. A kérvényeket rövidesen továbbítják az alispáni hivatalnak, mely azokat elküldi a belügyminisztérium címére. A belügyminisztérium fog dönteni a kérvények sorsa felett és határozatképpen ki-

mondja, hogy az illetőt felvették az SHS állampolgárok kötelékébe, vagy pedig hogy a nevezett ebbeli kérését elutasítják. Grubity Andree városi főjegyző, akit ez ügyben felkerestünk, munkatársunknak elmondotta, hogy a városi tanács állásfoglalása az, hogy mindazoknak, akiknek a belügyminiszter állampolgárságot ad, minden további nélkül megadják a becskeréki illetőséget. Világosabban kifejezve, akik megszerzi az SHS állampolgárságot, egyuttal megkapja mostani lakhelyén az illetőséget.

A „Torontál” munkatársa megszerezte az optálók névsorát és ezt teljes terjedelmében alább közöljük.

Az SHS állam javára július 26. déli egy óráig a következők optáltak: Kiesi Anna, Schmidt András, Kovács András, Braun Vilmos, Grünfeld Ármán, Gyárfás Ferenc, Grosch Ferenc, Bruttó Mihály, Mangold Fülöp, Szauer Rezső, Kovács Sándor, Mátyás József, Weber Viktor, Schering Ferenc, Bauer Antal, Török Miklós, Petry József, Christián Péter, Bancsák Mátyás, Mijajev Luka dr., Vukovics Sándor, Adorján Ármán, Swáb Albert, Wogh József, Flesch Zoltán, Vági Károly, Schwáb Sándor, Domonkos József, Stefánov Pája, Müller Károly, Szabó Borbála. Az SHS állam javára ezek szerint Becskeréről harmincegy személy, illetve család optált.

A külföldre optáltak közül a következők ügyét intézte el az SHS belügyminiszter: Székely Kálmán, Székely Margit, Juhász Imre, Kolpaszki János, Varga Sándor, özv. Szalai Józsefné, Rendler István, özv.

Kehler Ákosné, Lehoczy Károly, Eördög Lajos, Rozsáli Antal, Sárík Ferenc, özv. Hegyi Lászlóné, Pálffy János, Hegyi Kornélia, Meggyessy Ödön, özv. Rigó Istvánné, Berényi Félix, Berényi Bódog, özv. Lowieser Emilia, Ipszmann István, Szirmay Dénes, Bánfalvi Ilona, özv. Filalovszky Béláné dr., Wehninger Ernő, Annau Ernő dr., Pauli Miklós, Mihelcszki János, Varga Irma, Lovieser Magda, Láng András, Pálffy János, Kittaler Irma, Bolnovics Kálmán, Pálffy Mária, Magyar Károly, Káráz Károly, özv. Asinberger Józsefné, Asinberger Lujza, Asinberger Mária, Asinberger Erzsébet, Jeremis Ernő, Weisz Ferenc, Graszl Rezső, Tillinger György, Tillinger Pál, Petry Jakab, Strelinger Márk, Török Róza, Szander József Kristóf. Ennek az ötvenegy Magyarországra javára optált polgárnak átküldték kérvényüket a magyar belügyminisztériumnak.

A belügyminiszter előtt a következő Magyarországra optált polgárok kérvényei fekszenek elintéztés végett: Csernik Sámuel, Heinnermann József, Mihalovics István dr., özv. Mihalovics Ödönné, Kovács Béla, Ferdinándi József, Csasz György, Fippert Gusztáv, Pajmer Ferenc, özv. Hajnal Janka Horváth Ferenc, Sibik Ferenc, Huhn Miklós, Divéky Oszkár, Rozsáli Menyhárt, Rozsáli Mária, özvegy Tandarszki Györgyné és a Románia javára optált Traula Tódor. Végeredményben tehát külföldre optált hetven személy, illetőleg család, akik közül hatvanhárom Magyarországra és egy Románia állampolgárságát kérte.

HIRES

A középiskolai tanárok kongresszusa. Beogradból jelenti tudósítónk, hogy a középiskolai tanárok a jövő hónapban Luxemburgban nemzetközi kongresszust tartanak. A jugoszláviai tanárokat Zsivanovity Jeremia felsőpedagógiai tanár képviseli.

Újabb áremelkedések Budapesten. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosban a kenyérrak ma reggel újból emelkedtek. A barna kenyér kilója hetven, a félbarna kenyér ára hetvennégy koronára szökött fel. A vásáresarnoki árak is emelkedtek. A zsir 460—470 korona. A vaj 640—660 korona.

Halalozás. Melencei tudósítónk közli: Maria de Beauval július tizenharmadikán Melencén meghalt. Az elhunyt matrona harminc éven át nevelő volt Bibics Pál gyermekei mellett. Maria de Beauval példája volt az önzetlen tanítónak, aki a tudás mellett az emberi értéket plántálta tanítványai lelkébe. Beszél és irt hét nyelven és tudásánál, műveltségénél csak a szerénysége volt nagyobb.

Országos vásár Novi Sadon. Novi Sadon augusztus 12., 13. és 14-én a Pirosi-nton lévő református temető mellett országos vásárt tartanak.

A magyar határon

divik az a kellemes szokás, hogy a határt átlépő utasoktól elkérik az újságokat. Mintha az, aki az újságot elolvasta, nem mondhatná el boldog-boldogtalannak, amit olvasott. Minek ahhoz már az az újság? Sokkal célravezetőbb volna, ha az utas köteles volna a fejét is leadni. Azt hiszik, hogy új Józsuaként megállithatják a napot, hogy álljon és nézze a csodát! Ilyen új Józsuák nálunk a politikusaink, amikor a fejüket ama nemes madárhoz — a strucehoz hasonlón a homokba dugják és úgy mondanak politikai enunciaciókat, természetesen a külföld számára. Ezek a jó emberek addig beszéltek például a nemzeti kisebbségeknek bőkezűen adott jogokról, amíg ők maguk is elhitték, hogy tényleg megadták ezeket a jogokat. Így most a külügyminiszter expozéjával kapcsolatban Ivanity Momesilo kijelenti egy nemes gesztussal, hogy: az itt lakó magyarságnak minden jogot megadtunk! Minthogy nem szeretném, ha az én összes jogaim csorbát

szenvednének, tisztelettel kérem Ivanity Momesilo urat, hogy az adófizetésen, katonáskodáson és szájbefogáson kívül vannak-e még jogaim? — Minden esetre naiv dolog azonban fentnevezett Ivanity Momesilo urtól, ha azt hiszi, hogy az ő igen tiszteletreméltó elvi kijelentése meggyőzi az egész világot arról, hogy amit mondott, az tényleg igaz is! J.

A villammü javításának ügye. A városi tanács tegnap ülést tartott, amelyen a budapesti Lang és Tsa cégnek a villammü rekonstrukciójára vonatkozó ajánlatáról tárgyaltak. A tanácsülésen precizították a javítási munkálatokat, hogy hol, milyen mértékben végezzenek javítást.

Einstein tanár Beogradban. Beogradi tudósítónk jelenti: Jól értesült forrásból eredő hírek szerint Einstein tanár, a világhírű német csillagász néhány nap mulva Beogradba érkezik, ahol több előadást fog tartani az éhező oroszok javára.

** Dr. Efremitis sorozási utjáról visszaérkezett és újból megkezdte a renerikus betegeknek gyógykezelését a Daun-féle házban 1—3 óráig és este megegyezés szerint.

Rendszerváltozást jósolnak Beogradban

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 26.

Megírta a „Torontál”, hogy Jan-kovity Dragomir udvari miniszter valószínűleg beadja lemondását és hogy helyébe Balogdzsity Milos athéni követ kerül.

Mint beavatott forrásból értesülünk, Balogdzsity jelölése komoly és minisztersége csaknem biztosra vehető. Balogdzsity különben még a tegnapi nap folyamán Blódbe

utazott, hogy a kérdés felett a királlyal tárgyaljon.

A hírrel kapcsolatban jól informált politikai körökben azt mondják, hogy Balogdzsity minisztersége esetén nagy változások lesznek a kormányban. Balogdzsityot ugyanis, aki már 1909-ben a király személye körüli miniszter volt, Beogradban jól ismerik és tudják róla, hogy nagy ellenfele nemcsak

Pasitynak, hanem az egész radikális pártnak.

Politikai körökben az a nézet, hogy kurzusváltozás esetén szóhoz jut a Protity kombináció, mely a horvátokkal szemben nagyobb figyelmet fordítana, mint a jelenlegi kormányzat. Abban az esetben, ha Protityt mellőznék is, az új kormány mindenesetre keresni fogja a horvátok barátságát.

A kéményseprői állások betöltése. Megírta a „Torontál”, hogy a városi rendőrkapitány Becskerek város harmadik kéményseprői kerületének vezetését ideiglenesen Sijacski Szretya aracsi kéményseprő-mesterre bízta. A kéményseprő-egyesület ez ellen tiltakozó szavát fogja felemleni, mert Sijacskit a múlt évben felfüggesztették aracsi kerületétől. — Ettől függetlenül az alispán leiratot intézett a szolgabíróshoz, melyben az üresedésben lévő állások betöltését javasolja, lehetőleg azonban oly egyénekké, akiket az egyesület is megfelelőnek talált. A kéményseprő-egyesület titkárnak, Aug Bozsidárnak jelentése szerint ugyanis 9 betöltetlen kerület van a Bánságban, ami nagyban hozzájárul a tüzendézeteti viszonyok leromlásához.

Öngyilkosságot kísérelt meg a csodakályha feltalálója. Beogradi tudósítónk jelenti: Bogatirijev Fedor, az új típusú kályha feltalálója, akiről tavaly annyit írtak a lapok, tegnap Beogradban a Car Dusanova-utcában lévő fürdőben felvágta ereit. A mentők a kórházba szállították az életunt feltalálót. Bogatirijev kihallgatásakor azt vallotta, hogy súlyos anyagi gondok miatt akart megválni az élettől.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszköz a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Készülődnek a tüzoltók az ötven éves jubileumra. A tüzoltók jubileumi ünnepségére lázasan folynak az előkészületek. A rendezőség miniszterként arra törekszik, hogy egy a Becskerekre érkező vendégek, mint a helybeli közönség részére minél több szórakozást nyújtasson. A vidékről egyébként nagyban folynak a jelentkezések. Ez ideig számos város és község jelentette be részvételét. Mivel a mai rossz postaszállítási viszonyok mellett megeshetik, hogy egyik-másik meghívó elkallódott, ezúton hívja meg a tüzoltó-testület az összes vidéki tüzoltó-szervezeteket az augusztus 5-iki és 6-iki évfordulói ünnepélyre. Az ünnepélyen résztvevők a közlekedésügyi minisztérium rendelete alapján ötvenszázalékos viteldij engedményben részesülnek olyképpen, hogy az ideutazás teljesen fizetendő, míg a visszatérési díjmentes lesz. Az elszállásolás nehézségeire való tekintettel ezúton is felkéri a vidéki egyesületeket, hogy a résztvevők számát, neveket és foglalkozást felütiöntő névjegyzéket mielőbb küldjék be.

40 dinárért szerzünk be vizumot külföldi utlevelekre, ha utlevelét nekünk express-ajánlottan beküldi a mely harmadnap ugyancsak express levelben már birtokában van. Konzuli illetékek: német 25.—, osztrák 50.—, román 52.—, magyar 63 dinár. A 40 dinár eljárási díjat és konzuli illetéket postautalványon kérjük. Ügynökeink nincsenek. Levelezünk szerb, magyar és német nyelven. — Biro Express Beograd, Kralja Milana 71.

Gas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Becskerek. Telefonszám 329.

** Uj napilap Temesváron. „Friss Ujság” címen új napilap indul Temesváron. Az új lap, mely a gyérszámú magyar sajtót kiegészíteni hivatott, boulevard izü lap lesz és naponként délben jelenik meg. A temesvári „Friss Ujság” e hó végén jelenik meg első számával. A lap szerkesztői: Damó Jenő és Dinnyés Árpád temesvári zsunaliszták.

A Narodna Biblioteka igazgatóságának közlése szerint a könyvtár új helyiségeit (Vármegyeház, főbejárat, balra az első ajtó) augusztus hetedikén nyitják meg a közönség részére. Az igazgatóság egyben kéri az olvasókat, hogy a kölcsönkapott könyveket szolgálatuk vissza augusztus hetedikéig. A könyvek beszolgáltatásuk minden nap délelőtt tíz órától tizenkettőig.

Az állami tisztviselők fizetése. Az állami tisztviselők a tegnapi napon kitöltötték fizetési könyvecskéiket és azokat átadták a pénzügyigazgatóságnak, mely a fizetéseket fogja eszközölni. Az augusztus elsejéi fizetések körül nem lesznek akadályok, még abban az esetben sem, ha a budgetet elsejéig nem szavazták meg, mert ennek megtörténte esetén a hó utolsó napján letárgyalják az óvatosságból előre elkészített indemnitást.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskereki Népbank R.-T. — Telefon 62.

Elkészült az új bélyeg-törvény. Folyó évi augusztus hó elsejével lényegesen megváltoztattak a taksák, bélyeg- és jogilletékek, mely rendelkezés folytán a bélyegilletékek annyira komplikálttá váltak, hogy azon eligazodni majdnem lehetetlen. Az általános közóhajnak engedve, dr. Vljakovits Milán, volt pénzügyi főtanácsos, jelenleg a pansevoi Okruzsna Finansziszka Uprava revizorja elhatározta, hogy kiadja a taksák, bélyeg- és jogilletékek fali nagy lexikonának teljesen átdolgozott és lényegesen bővített III. kiadását. Ezen lexikon magában foglalja egy a peres, mint a perenkívüli, valamint a közigazgatási eljárásban felmerülő összes taksák, bélyeg- és jogilletékeket, tehát egy az állandó, mint a fokozatos, valamint a százalékos illetékeket. Ezen lexikon ügyvédek, bírák, kir. közjegyzők, községi jegyzők, valamint iparvállalatok, kereskedők és iparosok részére nélkülözhetetlen. Kapható szerb avagy magyar nyelven, egyes szám ára 20 dinár. A pénz előzetes beküldése mellett a lexikon bérmentve, különben utánvétellel küldetik szét. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Vljakovits Milán volt pénzügyi főtanácsos, jelenleg a pansevoi Okruzsna fia. uprava revizorjánál.

Autonomiát kapnak a munkafelügyelőségek.

Becskerek, jul. 26.

A munkafelügyelőségek (Inspekcija Rada) a napokban tartották meg kongresszusukat Szarajevóban, melyen több fontos tárgyban hoztak effektív határozatot. A kongresszuson az ország minden részéből nagy számban vettek részt az Inspekcija Rádák kiküldöttei, mérnökök, ipari üzemek főnökei és végül a minisztériumok megbízottjai.

A Vojvodinát Vuity Dimitrie gépészmérnök, a becskerekai Inspekcija Rada vezetője képviselte.

Felkerestük Vuity Dimitriet, hogy megtudjunk tőle egyet-mást a kongresszus határozatairól.

Vuity mérnök elmondotta, hogy a kongresszus tárgysorozatának első pontja az ország kereskedőinek és iparosainak összeírása volt egy teljes, pontos és megbízható kompass összeállítása végett. Azután egy kereskedelmi térkép összeállítását határozta el a kongresszus, melyre már előzőleg több tervezet érkezett be. A kongresszus a pályázatok közül az elsőset Vuity Dimitrienek, a becskerekai Inspekcija Rada főnökének adta és így az ő tervezete alapján készül el a térkép.

Elhatározta még a kongresszus, hogy lépéseket tesz oly irányban, hogy a gőzkazánok és cséplőgépek feletti felügyeletet is az Inspekcija Rada gyakorolhassa.

A július elsején életbelépett munkásvédelmi törvényt sok helyütt rossznak találta az értekezlet. Egy helyütt hiányosnak látta a rendelkezéseit, másutt meg teljesen feleslegesnek. Hosszu vita után úgy döntött a kongresszus, hogy egy szűkebbkörű bizottságot hívnak össze a közeljövőben Beogradba, melyen megbeszéljük azokat a tendéket, melyeket a munkásvédelmi törvény helyes megváltoztatása érdekében tenni fognak.

A kongresszus ezeken a határozatokon kívül tervezetet dolgozott ki, mely előírja a régi és az újonnan építendő gyárak pontos felszerelését. Különösen a fagegmunkáló telepekre és a szikvizgyárakra vonatkozik ez a tervezet, melyek a legtöbb helyen meglehetősen rossz, a higiena és a munkások testi épségének megóvása tekintetében nem voltak kellőképpen berendezve.

Végül kimondotta a nagygyűlés, hogy a munkafelügyelőségeket a leghatározottabban elkülönítik a pártoktól és pártérdekektől és ezért erélyesen fellépnek azoknak legszélesebbkörű autonómiájának biztosítására.

Árdráglítók a bíróság előtt.

Tíz deka huszért tizezer dinár és két havi elzárás.

Kikinda, július 26.

A kikindai büntető járásbírószék az elmúlt egész héten árdráglítási ügyeket tárgyalt. Vendéglősök, mézszárosok, kofák, pékek, sorra valamennyien odakerülnek Szlavko Mitovity büntető járásbíró elé, aki fáradhatatlanul keresi most a nagy problémát, hogy hol a baj, ki az oka a drágaságnak. A város közönsége is érthető érdeklődéssel figyeli a tárgyalások menetét, hiszen az ő zsebéből van szó és akadnak már naivabb lelkek, akik néhány kofa megbüntetésétől máris a piaci árak esését remélik. Pedig a bíróság elé utalt kávéosok, mézszárosok, kofák, pékek és egyéb élelmiszkárosoknak egy a mottója, az, hogy amíg a gazdát, a termelőt, a buza árát nem firtatják a bíró előtt, addig hiába büntetik őket is. A vendéglős a mézszárosra, a piacra hivatkozik, a pék, a kofa a termelőt okolja és itt a termelőnél akad is meg rendesen az árdráglítás láncja.

Szerdán az összes kikindai vendéglősök és kávéosok kerültek a bíróság elé. Bár a bünyelt képező étlapokon már a kapucinerek árainál is tetemes differenciák voltak, itéletre nem került a sor, mert a bíróság előbb a városi hatóságtól beszerzi a fogyasztási adókra vonatkozó adatokat, mert csak ennek alapján lesz megállapítható, hogy a vendéglősök rezsijükön kívül megelégedtek-e a törvényes 25% haszonnal. Hasonlóképpen nincs itélet még a mézszárosok ügyében sem, ellenben a kofák közül ötöt már elítéltek 500 dinárok fizetésére és 10—10 napi elzárásra. Pénteken apróbb árdráglítási ügyeket tárgyaltak és hogy az itéletre még nem került ügyekben milyen itéletek várhatók azt eléggé mutatja Klug Henrik náköfalval mézszáros esete. Ehhez a mézszárhoz beállított egy kisfiu két kiló marhahusért. Amikor a fiu a hussal hazafelé tartott, találkozott egy csendőrről, aki megkérdezte a gyereket, hogy mit visz, mennyiért és mennyi húst vett. A csendőr azután bevitte a fiut egy üzletbe, lemérte a húst és a méregdrága marhahusból összesen 10 deka hiányzott. Ezért a tíz dekáért Klugot tizezer dinárra és két havi elzárásra ítélték, habár a mester azt állította a tárgyalás során, hogy a húst vásárló fiu bizonyos „Zuwag”-nak nevezett apró csontot nyilván elveszített az uton. Ezután a kikindai egyéb élelmiszerárusok, sőt a fakeskedők, cipészek és hasonló ipart üzők is sorra jönnek és akinél a bíróság megállapítja, hogy a legális haszonnál többet szedett, ott a büntetés legszigorubb mértékét fogja alkalmazni.

A francia militarizmus nem nyughatik.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, jul. 26.

A francia sajtó azt hangoztatja, hogy a párisi kormányuk közre kellene működnie a német válság megoldásában. Poincaré egyelőre várakozó álláspontra helyezkedett, mert véleménye szerint a válság még nem érte el tetőfokát.

Ha Németország a válságot nem tudja elsimítani, akkor Poincaré haladéktalanul újra lép a követeléseivel Németország ellen, dacára a most engedélyezett moratóriumnak.

Ez esetben újra alkalmaznák a megvalósítanak a francia katonai körök által annyira sürgett újabb megszállást.

Lloyd George védelemről gondoskodik.

London, jul. 26.

Lloyd George hivatalos körök véleménye szerint kívánja, hogy Poincaréval folytatott tárgyalásain Olaszország és Belgium is vegyenek részt. Lloyd George azt reméli, hogy ily módon könnyebb lesz Poincaréval szemben a helyzetet megerősíteni.

Nitti megbízatása előtérben.

Róma, jul. 26.

Bonomi fascistaellenes kabinetje ellen a jobboldali sajtó élénken tiltakozik. Bonomi helyett sokkal szívesebben látnák Nittit. A kormányválság óta Olaszországban egyre tartanak a zavargások. Általános az a vélemény, hogy a kommunisták és a fascisták között rövidesen heves összeütközések lesznek.

Alkalmazott-e a bécsi szerkesztő?

„A Hírek” című megszűnt komáromi lap a pozsonyi csődbíróság előtt.

A „Torontál” pozsonyi levelezőjétől.

Pozsony, július 26.

Középszlovenszko legelterjedtebb és legnívósabb napilapja „A Hírek” című komáromi újság volt. A lap egyre fejlődött és főszerkesztője, Mészáros Lajos János már avval a tervvel foglalkozott, hogy megjelenési helyét átteszi Pozsonyba. Közbejött azonban a második magyarországi királypuccs, a kivételes intézkedések alapján Szlovenszko teljes hatalmu minisztere „A Hírek” megjelenését, mivel a határmenti Komáromban azokban a napokban magyar lapot nem tartott kívánatosnak, betiltotta. A betiltás az átalakulóban levő részvénytársaságot igen súlyosan érintette. A jegyzett tőkeemelést nem lehetett végrehajtani, majd mikor két hónap múlva a miniszter a megjelenést megengedte, a vállalat kénytelen volt maga ellen csődöt kérni. „A Hírek” bécsi szerkesztője Szemere Pál, a Bécsben működő ismert magyar publicista volt. Szemere fizetését már hónapok óta nem kapta és, mivel a lapállalat súlyos helyzetét ismerte, nem is sürgette azt. Mikor azonban „A Hírek” csődbe került, szerződése alapján a csődtömeggondnoktól kérte hátralékos fizetésének kiutalását, valamint további hat hónapra járó fizetését. A csődtömeggondnok Szemerét keresetével ügyvédhez utasította, mire azután Szemere Tauber Árpád dr. pozsonyi ügyvéd útján szabályszerűen megtette a csődbíróságnál a bejelentést. Mivel Szemere a lapnak állandó, havonkénti fixfizetésben részesedő bécsi szerkesztője volt, Tauber dr. a csődtörvény értelmében követelését az első osztályba

sorozta, mivel az alkalmazottak követelése az első osztályba tartozik és elsősorban elégitendő ki. A csődtömeggondnok a bejelentést elismerte, azonban nem sorozta az első osztályu követelésekhez, hanem csak másodosztályunak minősítette azzal a megokolással, hogy Szemere a vállalatnak nem volt alkalmazottja, csak tudósítója. Egyben közölte a csődtömeggondnok, Török Alajos dr. pozsonyi ügyvéd azt is, hogy az elismert követelést nem lesz módjában kielégíteni, miután a másodosztályu követelésekre mi sem jut. Az első osztályu követelések és a tömeggondnok költségei ugyanis az összes aktívákat felemészítik.

A csődtömeggondnok azon megokolását, hogy a tudósító nem alkalmazott és ezért nem sorozható az első osztályba, Szemere nem fogadta el és a csődtömeg ellen pert indított. A periratban azzal érvelt, hogy a tudósító, ha állandó és szerződéses viszonyban van, alkalmazottnak tekintendő. A kereskedelmi és csődtörvények ugyanis alkalmazott és alkalmazott között nem tesznek különbséget, így tehát a csődtömeggondnok határozata teljesen önkényes. Azonkívül kérte azt is, hogy a bíróság szakértőket hallgasson ki, vajjon alkalmazottnak tekintendő-e a rendes fixfizetéses tudósító vagy sem. Szemere a maga részéről szakértőkként Szepessy Miksa dr-t, a „Kassai Napló” főszerkesztőjét és Pesthy Pál dr-t, a pozsonyi „Nép-akarát” főszerkesztőjét nevezte meg. Az érdekes per nemsokára foglalkoztatni fogja a pozsonyi bíróságot és mivel az ítélet elvi jelentőségű lesz, az egész újságírói társadalom feszült érdeklődéssel várja.

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Sport

Atlétikai verseny Dzsomboljon. A ZsSE folyó évi augusztus hó 6-án, a lövölde mögötti pályáján, vajdasági atlétikai versenyt rendez a következő számokkal: 100, 200, 400, 800, 1500, 3000 méteres síkfutások, 4x400-as staféta, magasugrás, súlydobás, diszkoszvetés, gerelyvetés. A versenyt a JAS szabályai szerint rendezik. Nevezési díj számonkint és személyenkint 5 dinár, a staféta 20 dinár. Nevezési határidő augusztus 2. Nevezések Steiner, Mária Terézia u., a tétek Gkadl H. pénztáros, Deák Ferenc-u. címre küldendők. Nevezési díj elküldése nélkül a nevezés érvénytelen. Díjazás: Minden szám győztese nagy ezüst-, II. kisezüst- és III. helyezettje bronzérmes nyer.

Birkózó-verseny Dzsomboljon. A ZsSE birkózó szakosztálya folyó évi augusztus 6-án junior birkózó-versenyt rendez novisadi, suboticei és sombori birkózók részvételével.

Közgazdaság

Gyógyszerész-kongresszus Szarajevóban. Folyó évi szeptember hó 25., 26. és 27-ik napján Szarajevóban a jugoszlávai gyógyszerészek egyesülete országos kongresszust rendez. A kongresszus gyógyszerkiállításal lesz egybekötve. Nagyiparosok, akik gyógyszer- és gyógyszerkészítéssel a kiállításon résztvenni akarnak, jelentsék be mielőbb ezen szándékukat. Idegen állambeli jelentkezőket is elfogadnak.

A vám-árszói hatszáz százalékkal emeltetett.

VII gimnáziumot végzett diák szerb nyelvtanítónak

ajánlkozik elemista fiúhoz. Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Szegeden gyönyörű ur lakóház

kedvezményes áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Tóth Samu Debeljacsa. Telefonszám 6.

Keresek egy légtartányt

6—10 köbméter irtartalommal, 8—10 m, m lemezvastagsággal, 25 atmoszféra nyomással. 1264

Hengermalom Torontáltorda Bánát.

Gabona szakmában jártas 1253 raktárnokot, valamint irodai gyakornokot keres Szerb Szövetkezeti Bank Rt., Vef. Becskerek.

Érettségizett gyakor-nokok és tisztviselők

szerb-német nyelvismerettel felvetetnek. 1265

Hazai Malomipar R-T.

Egy teljesen jókarban levő 1254

fűszerüzletberendezés azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál GLASZEN FERENC vendéglős Melencei- és Honvéd-utca sarok (a kaszárnyával szemben).

Eladó

egy magánház, mely áll 2 szoba, konyha, előszoba, éléskamra stb-ből. Megegyezés esetén 1256 rögtön beköltözhető.

II. külkerület 79., régi állomás felé.

Amerika városrészben egy 3 szobás HAZ kerttel s mellékhelyiséggel

ELADÓ.

Vétel esetén a ház beköltözhető Cím a kiadóhivatalban. 1262

Eladó:

50 fmtr 2 1/2" horgonyozott gázcső; gyapjütisztító- és fésűtőgép, brüni gyártmány, majdnem új; 7—8 sz. dupla Ganz-hengerszék; egyenáramu dinamógép, 4 kilowattos 110 volt, komplett kapcsolótáblával, 2. számú Progress; telefon beszélőgépek; jéggyári berendezés. 1241

Petráss László Veliki Becskerek.

Veszek

magvakat: Lóhere és lucerna, búkköny, hagyma és egyéb. Csak ez idei magterméket. Csak írásbeli ajánlatokra felelek. Tima Vladiszavljevity magkereskedése, Beograd. 1260

KOVINI BANK RT. KOVIN.

Gömbfa, faragott épületta, ERDÉLYI ÉS CSEHSZLOVÁK DESZKA,

stájer, boszniai és szlovén anyag, mindenféle keményfa anyagok.

TÜZIFA.

Állandó nagy raktár. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 1152

Az „UNION”

Gőzmalom Részv.-Társaság OSIJEKEN keres

egy almolnárt, 1257
egy főtisztítót (Oberputzer),
egy hengerőrt és 3 képzett molnársegédet.

Ajánlatok bizonyítványokkal az eddigi gyakorlat és fizetési igények megjelölésével fenti malomhoz küldendők be.

Vendéglő megnyitás! Szíves tudomására hozom a t. közönségnek, jóbarátaimnak és ismerőseimnek, hogy a PETROGRADSKA (Melencei és HONVÉD u. sarkán, a kaszárnyával szemben levő vendéglőt megvettem, azt egészen újonnan átalakítva **222** július 29-én, szombaton este ünnepélyesen megnytom. **222** Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy jó ételek, kitűnő italok és szolid kiszolgálással a vendégeim teljes bizalmát kiérdemeljem. Szíves pártfogást kér GLASZEN FERENC, vendéglős.